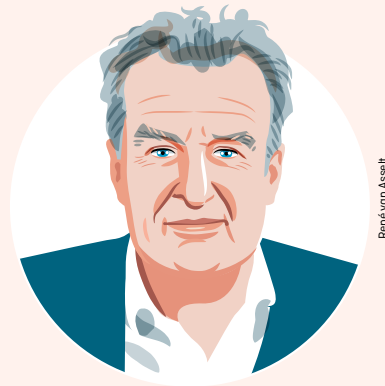

Het huidige stigma over de airco zal levens gaan kosten

René van Asselt

Met enige regelmaat hebben media het over ‘hittedoden’. Zo zouden er in 2022 volgens een onderzoek dat het gerenommeerde tijdschrift *Nature* haalde in heel Europa 60.000 en in Nederland 469 (rare nauwkeurigheid) hittedoden zijn gevallen. Allerlei landen en steden hebben toen ‘hitteplannen’ opgetuigd.

Het bizarre is dat de cijfers in weer andere wetenschappelijke tijdschriften, zoals *The Lancet*, uitwijzen dat kou bedreigender is dan warmte. Bjørn Lomborg, de Deense dwarsligger in het klimaatdebat, stelt zelfs dat klimaatverandering mensen redt, want jawel, er gaan door zomerse hitte mensen dood maar door mildere winters nog meer niet dood. Ook Patrick Moore, de eigenzinnige oprichter van Greenpeace, zit op deze lijn. Over hun opvattingen werd in het verleden wel geringschattend gedaan, want ach, die rare querulanten Lomborg en Moore. De wetenschap is niet alleen bij immigratie hevig gepolariseerd, ook bij klimaat.

Daarom is het opmerkelijk dat de onomstreden Schotse data-onderzoeker Hannah Ritchie nu stelling neemt. Ze is hoofd research bij de gerenommeerde website *Our World in Data* en bevestigt in een gedegen studie naar de sterfte bij kou en hitte de stellingname van Lomborg en Moore – overigens zonder hen bij naam te noemen want dan ben je meteen af in het klimaatdebat. Als je alles bij elkaar optelt, sterven er zonder enige twijfel, schrijft ze, meer mensen door kou dan door hitte.

Wel brengt ze nuances aan. Bijvoorbeeld dat hitte in een land waar iedereen airco heeft, zoals de Verenigde Staten, minder gevaarlijk is dan hitte in steden als Londen en Parijs, waar airco's zeldzaam zijn. In het verlengde hiervan constateert ze een welvaartsverschil: door opwarming sterven minder mensen in rijke landen, maar meer in arme landen.

Even voor alle duidelijkheid, voor ik weer eens word geframed als ‘ontkenner’ (nuance wordt niet gewaardeerd in dit debat, laat staan twijfel), ook ik maak me zorgen. Mocht het inderdaad tot 3 graden stijging ten opzichte van 1900 komen, zoals het recente *Emissions Gap Report* waarschuwt (mede om aandacht te vragen voor de zoveelste klimaatop – in *of all places* oliehoofdstad Bakoe, Azerbeidjan), dan is dat verontrustend. De onderzoekers zelf noemen het ‘dramatisch’. Gelukkig zijn er ook serieuze klimaatwetenschappers die denken dat het niet zo'n vaart loopt en we het bij ruim 2 graden (we zitten nu op anderhalf) kunnen houden.

Hoe dan ook, het zal de komende decennia waarschijnlijk een tikje warmer worden in onze contreien (tenzij het door een kwispelende Warme Golfstroom een tikje koeler wordt). En dus wordt het tijd om anders tegen de airco aan te kijken. Airconditioning wordt door velen als een toppunt van verspilling beschouwd, categorie vliegen, vlees en bloemen. Een dame van Milieu Centraal (een door de overheid gefinancierd voorlichtingsbureau) mopperde onlangs nog op *Radio 1*: ‘Airco's verbruiken ontzettend veel stroom en daarmee komt er CO₂ in de lucht.’ *Het Parool*: ‘Airco's zouden aso moeten zijn.’ *RTL Nieuws*: ‘Fijn voor een koel huis, een ramp voor het klimaat.’

Maar dat is te kort door de bocht. De immer lezenswaardige filosoof en vooruitgangsoptimist Sebastien Valkenberg nam het enige tijd geleden in zijn column in het *FD* al op voor de airco. ‘Met het veranderende klimaat wordt airconditioning, ruim 120 jaar geleden uitgevonden in New York, noodzakelijk, zeker in Afrika en Zuid-Azië.’ Valkenberg pleit ervoor dat de airco loskomt van het taboe, ‘opdat het dezelfde status krijgt als centrale verwarming’.

Ook datawetenschapper Hannah Ritchie is om. Ze wijst erop dat de maatschappij vier maal zoveel energie gebruikt voor verwarming dan voor afkoeling. Zo gezien is verwarming dus slechter voor het klimaat dan verkoeling. Het staat in elk geval vast dat de airco levens kan redden. Bovenal in tropische landen, maar zelfs in Europa met zijn gematigder klimaat. ‘De acceptatie in Europa, waar mensen wel een airco kunnen betalen, is ongelooflijk laag.’ Door een airco gaan Europeanen beter slapen, presteren kinderen beter op school en gaat de economische productiviteit omhoog. Hannah Ritchie: ‘Het stigma over airco gaat op den duur levens kosten als we niet bereid zijn om nog eens goed na te denken over de voordelen van airco.’

Ze heeft gelijk. Zelfs in Nederland – op kantoor, op school, in sommige woningen – is een airco geen overbodige luxe meer.

Jawel: door hete zomers sterven minder mensen dan door koude winters